

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/28/2018
Identifikačné číslo spisu:	6110011325
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6110011325.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dany Wänkeovej na neverejnom zasadnutí 26. júna 2019 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému Ing. C. M., pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 4 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2015, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 6T/132/2010, o dovolaní obvineného Ing. C. M. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. decembra 2013, sp. zn. 2To/106/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. C. M. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 24. mája 2013 sp. zn. 6T/132/2010, bol obvinený uznaný za vinného z trestného činu neodvedenia dane a poistného v zmysle § 148a ods. 1, ods. 4 Trestného zákona. č. 140/1961 Zb., na skutkovom základe, že

ako splnomocnený zástupca spoločnosti P., s.r.o., P. č. XX, V. V., IČO: XX XXX XXX (ďalej len P., s.r.o.) registrovanej ako platiteľ dane z pridanej hodnoty od 1. apríla 2004, konajúc na základe notársky overenej plnej moci zo dňa 28. februára 2003, vystavenej konateľom spoločnosti P., s.r.o., U. B., nar. X. I. XXXX, trvale bytom B. č. XX, X., v úmysle zadovážiť tejto spoločnosti neoprávnený finančný prospech, predložil dňa 30. júla 2004 v Banskej Bystrici Daňovému úradu Banská Bystrica II, Kuzmányho č. 18, dodatočné daňové priznanie spoločnosti P., s.r.o. z 27. júla 2004 k dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie II. štvrtroku 2004, v ktorom uplatnil nárok na vrátenie dane z pridanej hodnoty za spoločnosť P., s.r.o. vo výške 31.324.098,-Sk (1.039.769,57 eura) podľa ustanovenia § 55 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty upravujúceho odpočítanie dane pri registrácii, na základe daňových dokladov, ktoré vystavoval, predmetom ktorých boli obchody týkajúce sa predaja častí patentu SK na úpravu masťenca č. 278312, služieb spojených s predajom častí uvedeného patentu a strpenia užívacích práv k častiam tohto patentu od spoločnosti X. F., s.r.o., P. č. XX, V. V., IČO: XX XXX XXX (ďalej len X. F., s.r.o.), resp. aj od spoločnosti Z. F., s.r.o., P. č. XX, V. V., IČO: XX XXX XXX (ďalej len Z. F., s.r.o.), za ktoré v týchto prípadoch tiež konal, hoci zdaniteľné obchody boli len predstierané, pričom uplatnený nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty, spoločnosti P., s.r.o.,

nebol zo strany Daňového úradu Banská Bystrica II vyplatený.

Okresný súd podľa § 37 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 upustil od uloženia súhrnného trestu, nakoľko mal za to, že trest uložený rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 23. apríla 2012, sp. zn. 4T/108/2008, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2012, sp. zn. 2To/92/2012, je dostatočný.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie obvineného a krajského prokurátora rozsudkom z 12. decembra 2013, sp. zn. 2To/106/2013, prvostupňový rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil vo výroku o upustení od uloženia súhrnného trestu. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného podľa § 148a ods. 4 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., § 35 ods. 2 Trestného zákona odsúdil na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere tri roky nepodmienečne. Podľa § 39a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 35 ods. 3 Trestného zákona zároveň zrušil výrok o treste odňatia slobody, ktorý bol obvinenému uložený rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 23. apríla 2012, sp. zn. 4T/108/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2012, sp. zn. 2To/92/2012. V ostatných výrokoch ponechal výrok rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 23. apríla 2012, sp. zn. 4T/108/2008 nedotknutý a odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu z 12. decembra 2013, sp. zn. 2To/106/2013, podal obvinený Ing. C. M. prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ing. Lindy Kovandovej, LL.M., dňa 19. decembra 2016 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a), b), c), i) a § 374 ods. 3 Trestného poriadku. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku namietal, že ide o vec obsahujúcu prvky práva EÚ, vzhľadom na to by pre správne a spravodlivé rozhodnutie bolo nevyhnutne potrebné posúdiť pojmy európskeho práva, najmä „zneužitie práva“, „prípravná fáza ekonomickej činnosti“, „daňová výhoda“, „umelý charakter plnení“, nakoľko tieto pojmy boli v konaní často vykladané nejednoznačne alebo v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“). Opakovane preto žiadal o predloženie prejudiciálnych otázok SD EÚ, súdy sa však s jeho návrhmi na predloženie prejudiciálnych otázok nevysporiadali. Ak však krajský súd ako súd odvolací nerozhoduje v súlade s právom EÚ a vykladá pojmy európskeho práva autonómne, rozhoduje tak ako súd nepríslušný, resp. súd v nezákonnom zložení, pretože do rozhodovania nezapojil SD EÚ vo veci, kde bolo pre správne a spravodlivé rozhodnutie potrebné posúdiť prvky práva EÚ. Ak teda súd neaplikuje výklad práva EÚ a vykladá pojmy európskeho práva autonómne, dokonca v zjavnom rozpore s existujúcou judikatúrou SD EÚ, rozhoduje ako súd nepríslušný. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku uviedol, že v rozsahu výkladu práva Spoločenstva je zákonným sudcom vo veci začatej pred vnútroštátnym súdom nielen sudca určený rozvrhom práce, ale aj komunitárny sudca, lebo jeho povinnosť rozhodnúť o otázkach interpretácie komunitárneho práva je súčasne jeho oprávnením, ktoré možno obísť len komunitárnym právom určenými spôsobmi, vyplývajúcimi z judikatúry Súdneho dvora ES, napríklad vo veciach, v ktorých sa uplatní CILFIT formula. Ústavný súd zaujal názor (rozhodnutie IV. ÚS 206/08 z 3. júla 2008), že ak sa v spore pred vnútroštátnym súdom nepodielal svojím výkladom práva Spoločenstva komunitárny sudca, hoci tento výklad bol nevyhnutný na rozhodnutie vo veci samej, potom bol vnútroštátny súd v tejto časti konania pred ním nesprávne obsadený a takáto procesná situácia je zákonom ustanoveným dôvodom na podanie dovolania. Neodôvodneným nepredložením prejudiciálnych otázok bolo obmedzené aj právo dovolateľa na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože z judikatúry SD EÚ vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania možno podať aj v rámci prebiehajúceho trestného konania. Pokiaľ by otázky neoprávneného uplatnenia nároku na odpočítanie dane z pridanej hodnoty z údajne neplatných zmlúv a zneužitie práva boli vykladané v súlade s právom EÚ, aplikoval by sa test zneužitia práva podľa rozsudku C-255/02 Halifax a iní, daňové a súdne orgány by sa zaoberali hospodárskym významom obchodnej transakcie a oboznámili sa s judikatúrou SD EÚ, podľa ktorej je nárok na odpočet daný aj v prípade neplatnosti zmluvy, celá trestná vec by bola posúdená odlišne, bol by oslobodený spod obžaloby, pretože by šlo o oprávnený výkon práva. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku poukázal na nesprávne konštatovanie súdov o zneužití práva. Krajský

prokurátor nesprávne konštatoval, že objektívnu stránku skutku tvoria skutočnosti ohľadne stanovenia predmetu zmluvy č. 020303 z 2. marca 2003, predmetom ktorej bolo poskytnutie služby spočívajúcej v tom, že poskytovateľ služby (X. F. s.r.o.) strpí, že príjemca služby, P. bude užívať vo svoj prospech 62,19 % užívacích práv z patentu v období od 2002 až do 2013. Prokurátor mohol a musel vedieť, že spoločnosť X. bola od 1. októbra 2007 vedená v patentovom registri ako spolumajiteľ patentu č. 278312, mohla teda disponovať svojimi právami a previesť časť patentu, konkrétne sa pritom jednalo o podiel. Patent je právnou ochranou vynálezu, ktorý spočíva v technologickej úprave masťenca unikátnym technologickým postupom. Záver o zneužití práva vylučuje skutočnosť, že patentový zákon pripúšťa viacerých spoluvlastníkov, vlastníacich podiely na patentoch, ktoré je možné deliť. Ani v jednom zmluvnom prevode, ktorý bol predmetom obžaloby sa však nejednalo o delenie technologického postupu na jednotlivé úkony a tento úmysel bol zmluvným stranám známy. Jedným zo základných princípov výkladu zmlúv je priorita výkladu, nezakladajúceho neplatnosť zmluvy. Spochybnil závery znaleckého posudku Ing. Šima, podľa ktorého spoločnosť P. za roky 2001-2003 prakticky nevykazovala žiadnu podnikateľskú činnosť, vydané a prijaté faktúry sa týkali len patentu na výrobu masťenca, stav finančných prostriedkov nestačil na plnenie pohľadávok vyplývajúcich z obchodného styku spoločnosti so spoločnosťou X., súvisiacich s nákupom majetku ani na uhradenie ďalších záväzkov. Znalci boli predložené doklady o nezaplatení DPH spoločnosťou X. F., medzi týmito sa však nenachádzalo rozhodnutie DÚ BB I, č. 651/350/46330/467 z 2. júla 2003, o zastavení daňového exekučného konania, zaplatenie za službu nie je podmienkou na uplatnenie nároku na odpočítanie dane, irelevantné je tiež vykonávanie inej hospodárskej činnosti. V súvislosti s vylúčením tvrdenia o tom, že cieľom bolo získať daňové plnenie z hospodárskej činnosti zbavenej reality uviedol, že hospodárska činnosť vykonávaná pred rozhodnutím spoločnosti P., podieľať sa na realizácii projektu úpravy masťenca nie je z hľadiska uplatnenia nároku na odpočítanie dane potrebná. Spoločnosť pritom v roku 2001 začala aj obchodovať s pohľadávkami, ktorá činnosť však nepodlieha DPH. Zneužitie práva nebolo preukázané, iba konštatované a nebol aplikovaný postup podľa bodov 74 a 75 rozsudku SD EÚ vo veci C-255/02 Halifax a iní. O zneužitie práva nemôže ísť ak transakcia, o ktorú vo veci samej ide, mohla mať aj iný hospodársky význam ako číre získanie daňovej výhody. Bez preukázania zneužitia práva nemožno hovoriť o neoprávnenom odpočte DPH a preukázanie takéhoto zneužitia je potrebné vykonať postupom v zmysle bodov 52 a 53 rozsudku SD vo veci C-504/10 TANOARCH. Poukázal tiež na pripomienky Európskej komisie vo veci C-504/10, kde sa uvádza, že už samotné nadobudnutie práv k vynálezu je prípravnou fázou ekonomickej činnosti zdaniteľnej osoby. Namietal zohľadnenie rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2007, sp. zn. 1SžoKS/132/2005 a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. októbra 2005, sp. zn. 23S/135/2005, pretože sú v rozpore s judikatúrou SD EÚ (C-504/10). Nebolo tak preukázané neoprávnené odpočítanie DPH a úmysel získať pre seba alebo inú osobu neoprávnený prospech a zmluvy, o ktoré sa vo veci jednalo súdy nesprávne posúdili ako neplatné právne úkony, na ktorom základe zastávali názor, že uplatnenie práva na odpočet DPH malo byť neoprávnené. Percentuálny údaj v zmluve vyjadroval percentuálny podiel na budúcich finančných výnosoch, ktorá skutočnosť bola zrejماً zmluvným stranám. Ak zmluvné strany použili výraz „časť“, namiesto „podiel“, jednalo sa o nepresnosť, právo na odpočet DPH pritom zostáva zachované aj v prípade neplatnosti zmlúv (rozhodnutia SD EÚ C-439/04 a C-440/04, v veci Kittel a Recolta recycling). Poukázal na odôvodnenie odvolania a skutočnosť, že spoločnosť X. mala právo disponovať s patentovými právami a mohla poskytnúť službu strpenia práv, nakoľko v podstate všetky prevody boli registrované na ÚPV SR s účinnosťou od 1. októbra 2007, na základe zmlúv z 2002. Namietal aj pochybenia v prvostupňovom konaní podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku, pretože súdy pri posudzovaní pojmov a inštitútov EÚ neaplikovali ustálenú judikatúru SD EÚ, a to že súdy nepostupovali v súlade s rozsudkom SD EÚ vo veci C-504/10, TANOARCH, kde išlo o takmer totožnú vec. Súdom vytkol, že sa nezaoberali otázkou nezákonného výkonu daňovej kontroly na zistenie oprávnenosti uplatnenia odpočítania dane v spoločnosti P., za zdaňovacie obdobie II. štvrtroka 2004. Vytkol, že protokol o kontrole č. 851/340/74079/2004/10429,12132,10260 z 10. novembra 2004 bol prerokovaný s osobou, ktorá na to nebola oprávnená, daňová kontrola tak doposiaľ nebola ukončená, pretože sa považovala za skončenú prerokovaním protokolu, spochybnil tak zákonnosť celého správneho konania. Žiadal, aby najvyšší súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona a zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 2To/106/2013 z 12. decembra 2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 24. mája 2013, sp. zn. 6T/132/2010, v celom rozsahu a prikázal súdu, o ktorého konanie ide, aby vec v

potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „prokurátor“), ktorý uviedol, že vecne nepríslušný je súd, ktorý koná a rozhoduje v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi pôsobnosť a vecnú príslušnosť súdov v trestnom konaní, teda s § 14, § 15, § 16 Trestného poriadku. Miestne nepríslušný je súd, ktorý koná a rozhoduje v rozpore s ustanovením § 17 Trestného poriadku. V danom prípade však rozhodoval tak vecne, ako aj miestne príslušný súd. Nemožno tvrdiť ani to, že v predmetnej veci rozhodoval súd v nezákonnom zložení, pretože na prvostupňovom súde konal senát zložený z predsedu senátu a dvoch prísediacich, ktorý sa nemenil počas celého konania a na krajskom súde senát zložený z predsedu senátu a dvoch členov senátu. Na posudzovanie predbežných otázok zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov a vzťahuje právna úprava § 7 Trestného poriadku. Predmet predbežných otázok, ktoré navrhovala obhajoba predložiť na posúdenie Súdnemu dvoru EÚ, neobsahoval problematiku, odrážajúcu jeho výlučnú právomoc (výklad zakladajúcich zmlúv, výklad platnosti aktov orgánov spoločenstiev a Európskej centrálnej banky a ďalšie), nemožno preto prihliadať na úvahy dovolateľa o zákonnom komunitárnom sudcovi. Zdôraznil, že Súdny dvor EÚ totožnú prejudiciálnu otázku riešil vo viacerých prípadoch, dokonca aj v prípade uvádzanom samotným dovolateľom TANOARCH s.r.o. proti Daňovému riaditeľstvu SR, sp. zn. C-504/10. Oba súdy sa v napadnutých rozhodnutiach dostatočne vysporiadali s pojmami komunitárneho práva, v súlade so závermi konštatovanými v uvedenom rozsudku Súdneho dvora EÚ. V predmetnej veci obvinený Ing. C. M. v priebehu prípravného konania, hlavného pojednávania i odvolacieho konania realizoval svoje obhajobné práva jednak osobne, ako aj prostredníctvom obhajcu. V súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia uviedol, že v rámci tohto dôvodu nemožno polemizovať so skutkovými zisteniami, konajúce súdy sa priklonili k hodnoteniu konania obžalobou, ktorá konanie posúdila ako in fraudem legis, ktorým došlo k vytvoreniu umelej konštrukcie zbavenej hospodárskej reality, vytvorenej s cieľom dosiahnuť daňovú výhodu, pretože sa formálne predstierali podmienky pre odpočet dane. Jediným cieľom konania však bolo dosiahnutie daňovej výhody, predstavujúcej zneužitie práva, v rozpore so všeobecne zakotveným právom na odpočítanie DPH ako súčasťou mechanizmu DPH či už podľa vnútroštátnej úpravy alebo - zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH, ako aj v zmysle smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, ako aj judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie - napr. rozsudok vo veci C-255/02 Halifax a iní., podľa ktorého vnútroštátny súd pri posudzovaní hlavného cieľa predmetných plnení môže vziať do úvahy čisto umelý charakter týchto plnení, ako aj právne, ekonomické a personálne prepojenie medzi predmetnými hospodárskymi subjektmi, keďže z týchto prvkov môže vyplývať, že získanie daňovej výhody predstavuje hlavný cieľ, bez ohľadu na prípadnú existenciu iných hospodárskych cieľov, inšpirovaných úvahami týkajúcimi sa marketingu, organizácie, záruk a podobne. Konanie obvineného vytváralo výslovne umelé konštrukcie prevodov práv, ich využívania a prihlasovania s jediným cieľom dosiahnutia daňovej výhody. Dovolacie argumenty sú založené len na hodnotení dôkazov z vlastného pohľadu obvineného. Dovolací dôvod podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku nemožno uplatňovať samostatne, len v nadväznosti na § 369 a § 372 ods. 1 Trestného poriadku, chyba konania na súde prvého stupňa musí totiž zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Dovolanie navrhol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Obvinený sa vyjadril k podaniu prokurátora, pričom poukázal na skutkové okolnosti, týkajúce sa bankských povolení, dobývacích priestorov, okolnosti konania o registrácii patentovej prihlášky a s tým súvisiacimi spormi. Súdom vytkol nedostatočné zistenie skutkového stavu, zisťovania objektívnych a subjektívnych kritérií zneužitia práva, pričom podrobne poukazoval na judikatúru najvyššieho súdu ako aj Súdneho dvora EÚ v súvislosti so zneužitím práva a zisťovaním oprávnenosti uplatnených odpočtov DPH. Opätovne zdôraznil závery rozhodnutí Súdneho dvora vo veci C-504/10 TANOARCH, ako aj závery doktríny „CILFIT“. Podľa čl. 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ je vnútroštátny orgán, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok v zásade povinný obrátiť sa s prejudiciálnou otázkou na SD EÚ, výnimky z tohto pravidla sú definované vo veci v rozsudku vo veci CILFIT (tzv. doktrína „ACTE ÉCLAIRÉ“). Prejudiciálnu otázku nemožno predložiť, aj v prípade, ak je správny výklad prejudiciálnej otázky natoľko jasný, že o ňom neexistuje pochybnosť (tzv. doktrína „ACTE CLAIRÉ“).

Rozhodnutia súdov sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a použítí iných hmotnoprávných ustanovení. Pojmy ako „hospodárska činnosť“, „prípravný akt ekonomickej činnosti“, „použitie služby nadobudnutého podielu na právach“, „inštitút zneužitia práva“, „umelá konštrukcia“, „daňová výhoda“, či hlavný cieľ obchodnej transakcie súdy nezistili na základe použitia testu zneužitia práva a pojmy si vyložili svojvoľne, nezávisle od judikatúry SD EÚ.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie proti napadnutému právoplatnému rozhodnutiu je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 369 ods. 2 písm. b), § 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a), b), d), e) ani f) Trestného poriadku.

Na neverejnom zasadnutí najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného Ing. C. M. nie je dôvodné.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené. Táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-1).

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejav stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávných väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených väd v zásade až poslednou inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúmané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky [§ 371 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení] a povinnosť namietat niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Trestného poriadku.).

K dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. a) a písm. b) Trestného poriadku.

Dôvodom podania dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je, že rozhodnutie vo veci bolo vydané súdom, ktorý nebol vecne alebo miestne príslušný.

Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je, že súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Príslušnosť súdu vymedzuje, ktorý konkrétny súd má v danej veci konať a rozhodovať. Rozlišujú sa tri druhy príslušnosti, a to

- vecná príslušnosť, ktorá je vymedzená v § 15 a 16,
- miestna príslušnosť ustanovená v § 17,
- funkčná príslušnosť, ktorá určuje orgán príslušný na rozhodovanie v druhom stupni, teda o opravnom prostriedku; je vymedzená pri jednotlivých opravných prostriedkoch, a to pre odvolanie proti rozsudku v § 315, pre sťažnosť proti uzneseniu v § 190 a 191, pre zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní v § 363 Trestného poriadku a pre dovolanie v § 377 Trestného poriadku.

Vecná príslušnosť vymedzuje, ktorý druh súdu má vo veci konať a rozhodnúť v prvom stupni. V zásade

je na konanie v prvom stupni vo všetkých veciach vecne príslušný okresný súd, pokiaľ Trestný poriadok neustanovuje inak. Príslušnosť iného ako okresného súdu na konanie v prvom stupni ustanovuje Trestný poriadok v ustanoveniach § 16, § 19 a v piatej časti Trestného poriadku pri úprave právneho styku s cudzinou. Organizáciu súdov upravuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch. Podľa tohto zákona súdy rozhodujú v senáte, ak zákon neustanovuje, že vo veci rozhoduje jediný sudca alebo predseda senátu. Trestný poriadok vymedzuje samosudcovské veci v § 349. Senát okresného súdu sa skladá z predsedu senátu a dvoch prísediach.

Nezákonne zložený súd sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Okolnosť či vec prejednal a rozhodol súd v zákonnom zložení (t. j. či bol súd správne obsadený), je povinný súd sledovať z úradnej povinnosti a nedostatok v zložení súdu je podstatnou vadou konania a dôvodom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

Súd a OČTK posudzujú predbežné otázky samostatne; výnimkou sú len predbežné otázky týkajúce sa osobného stavu, o ktorých sa rozhoduje v občianskom súdnom konaní. Ak je však o predbežnej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, takým rozhodnutím sú súdy a OČTK viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného. To znamená, že ak o predbežnej otázke právoplatne rozhodol iný orgán, OČTK a súd posudzujú túto otázku samostatne len vtedy, ak ide o posúdenie viny obvineného.

Súdny dvor Európskej únie má výlučnú právomoc vydávať predbežné rozhodnutia týkajúce sa:

- výkladu zakladajúcich zmlúv (čl. 234 Zmluvy o založení ES a čl. 105 Zmluvy o založení EURATOM), výkladu štvrtej hlavy (čl. 68 - Vízová, azylová, prísťahovalecká a iná politika týkajúca sa slobody pohybu osôb), aktov uskutočnených orgánmi spoločenstva, s výnimkou opatrení zabezpečujúcich, aby občania Európskej únie a príslušníci tretích krajín neboli kontrolovaní pri prekračovaní vnútorných hraníc, alebo výkladu a platnosti rámcových rozhodnutí, iných rozhodnutí, dohovorov, opatrení na uskutočnenie spolupráce v policajných a justičných veciach (čl. 35 Zmluvy o EÚ),
- výkladu a platnosti aktov orgánov spoločenstiev a Európskej centrálnej banky,
- výkladu štatútov orgánov zriadených aktom Rady, ak to tak ustanovujú tieto štatúty.

K námietke obvineného, že v predmetnom konaní mala byť položená prejudiciálna otázka, lebo išlo o konanie s prvkom práva EÚ a o výklad pojmov: zneužitie práva, prípravná fáza ekonomickej činnosti, umelý charakter plnení či daňová výhoda, najvyšší súd poznamenáva, že v danej veci jej polozenie nebolo nutné, pretože v zmysle rozhodnutí Súdneho dvora EÚ boli tieto pojmy vysvetlené a súdy ich správne aplikovali. V súvislosti so zneužívaním celého mechanizmu DPH, o prípad ktorého ide aj v posudzovanej veci, považuje súd za potrebné zdôrazniť, že bol aplikovaný princíp zneužitia práva, ktorý je všeobecnou právnou zásadou v zmysle rozhodnutia SD EÚ vo veci HALIFAX C-255/02, v ktorom súd dospel k záveru, že právo európskeho spoločenstva bráni právu platiteľa dane na odpočet DPH zaplatenej na vstupe, ak plnenia predstavujúce základ tohto práva predstavujú zneužívanie systému. Z týchto dôvodov preto preukázanie zneužitia na jednej strane vyžaduje, aby plnenie, napriek formálnemu dodržaniu podmienok stanovených v komunitárnom práve a vo vnútroštátnej úprave, viedlo k získaniu daňovej výhody, ktorej poskytnutie by bolo v rozpore s cieľom sledovaným týmito ustanoveniami. Rovnako tak sa musí z objektívnych prvkov dospieť k záveru, že hlavným cieľom týchto plnení je získanie daňovej výhody. Je vo výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu dokazovanie toho či hlavným cieľom obchodovania bolo získanie daňovej výhody. Do úvahy sa môže vziať umelý charakter obchodovania, právne, ekonomické alebo personálne prepojenie medzi podnikateľmi s plánom zníženia daňového zaťaženia. Je pravdou, že právo na odpočet je neoddeliteľnou súčasťou celého mechanizmu DPH, nemôže byť v zásade obmedzené a uplatňuje sa na celkovú výšku DPH, zaťažujúcu plnenie uskutočnené na vstupe, čo však platí iba vtedy, ak neexistujú podvodné okolnosti.

Zásada zneužitia práva sa môže definovať ako „zákaz výslovne umelých konštrukcií zbavených hospodárskej reality a vytvorených iba s cieľom dosiahnuť daňovú výhodu“, čo definoval SD EÚ v rozhodnutí TANOARCH s.r.o. C-504/10. Z rozhodnutia vyplýva, že aj keď obchodovanie medzi dvomi

či viacerými subjektmi s komoditou, ktorá podlieha DPH po formálnej stránke je v súlade so zákonom, to ešte neznamená, že nemohlo dôjsť k zneužitiu práva a tým aj k spáchaniu daňového trestného činu. Esenciálnym prvkom pre výsledok o neoprávnenosti práva odpočítať daň je práve zákaz zneužitia práva, čiže zákaz zneužitia mechanizmu DPH.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na Smernicu Rady EÚ č. 206/112 EHS, ktorá má tiež význam pre posudzovanie toho či došlo k zneužitiu práva. Súd prvého stupňa v rozsudku poukázal na fakt, že obchodné transakcie obvineného nenaplnili ekonomickú zmyslupnosť a hospodársku podstatu, ale išlo iba o typické zneužitie schémy DPH, nakoľko spoločnosti, ktoré obvinený zastupoval, nemali ekonomické zázemie, zamestnancov, konatelia nejavili záujem o činnosť. Toto konanie obvineného nie je ničím iným, ako umelým charakterom obchodovania za zneužitia práva.

Na základe vyjadreného je nesporné, že polozenie prejudiciálnej otázky zo strany vnútroštátnych súdov nebolo potrebné, nakoľko už bolo rozhodované v podobných prípadoch, a vo veci rozhodoval príslušný súd v zákonomnom zložení. Najvyšší súd preto na tieto námietky dovolateľa neprihliadol.

Dovolacie dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. a) a písm. b) Trestného poriadku nie sú dané.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, zabezpečuje rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a zásada práva na obhajobu je upravená aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, aby páchateľ bol odsúdený len za to, čo spáchal. Zásada práva na obhajobu sa vzťahuje na celé konanie, a preto je porušenie práva na obhajobu aj dôvodom na podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Zákon pre uplatnenie dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé porušenie práva na obhajobu).

Obvinený Ing. M. v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietal, že neodôvodneným nepredložením prejudiciálnych otázok bolo obmedzené aj jeho právo na obhajobu, pokiaľ by otázky neoprávneného uplatnenia nároku na odpočítanie DPH z údajne neplatných zmlúv a zneužitie práva boli vykladané v súlade s právom EÚ, aplikoval by sa test zneužitia práva podľa rozsudku C-255/02 Halifax a iní, daňové a súdne orgány by sa zaoberali hospodárskym významom obchodnej transakcie a oboznámili sa s judikatúrou SD EÚ, podľa ktorej je nárok na odpočet daní aj v prípade neplatnosti zmluvy, celá trestná vec by bola posúdená odlišne, bol by oslobodený spod obžaloby, pretože by šlo o oprávnený výkon práva.

Dovolací súd sa s touto námietkou podrobne zaoberal vyššie. Pojmy, ktorých výkladu sa prostredníctvom predloženia prejudiciálnych otázok dovolateľ domáha už boli judikatúrou Súdneho dvora EÚ zodpovedané a tieto boli správne aplikované prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom.

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. prítomný nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dovolací súd na podklade tohto dôvodu uvádza, že jedným z dôvodov, podľa ktorého dovolanie v trestnom konaní možno podať je založenie rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Je potrebné tiež uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii, dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a preto dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i)

Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací súd primárne zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Námietka obvineného, obsahom ktorej sú tvrdenia, že súd hodnotil dôkazy v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, nepoložil prejudiciálnu otázku a závery súdov nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní znamená, že obvinený tým požaduje len zmenu hodnotia dôkazov, čo nezakladá osobitný dovolací dôvod.

Nesprávne právne posúdenie veci dovolateľ založil na tom, že súdy nevykladali pojmy hospodárska činnosť, zneužitie práva, prípravný akt ekonomickej činnosti, zdaniteľné plnenie eurokonformne a dovolací súd je preto povinný predložiť prejudiciálnu otázku na účely zodpovedania týchto pojmov. Výkladom súladným s judikatúrou SD EÚ by súdy dospeli k záveru o legálnosti činnosti Ing. M..

V ďalšom dovolateľ hodnotil skutkové zistenia a závery dokazovania prvostupňového a odvolacieho súdu, týkajúce sa vykonávania hospodárskej činnosti, vzniku daňovej povinnosti, okolnosti snahy dovolateľa začať výrobu a personálnu prepojenosť subjektov. Námietky zhrnuté v danom bode majú spoločné to, že všetky sú skutkového charakteru, a teda z pohľadu daného dovolacieho konania sú irelevantné. Výber dôkazov, na ktorých konajúce súdy založili svoje rozhodnutie a či ich považovali za postačujúce z hľadiska dokázania viny obvineného, je vecou ich úvahy, pričom je zároveň plne v ich réžii hodnotenie dôkazov v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Tiež to, či niektoré skutkové okolnosti relevantné z hľadiska použitej právnej kvalifikácie boli podľa názoru obvineného (dostatočne) preukázané vykonaným dokazovaním, je pritom otázka rovnako celkom zjavne skutková - skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa ú však pre dovolací súd záväzné, ako už aj bolo zdôraznené úvodom odôvodnenia daného rozhodnutia.

K argumentom, subsumovaným pod tento dovolací dôvod, najvyšší súd uvádza, že v posudzovanej veci nejde o námietky právneho charakteru. V skutočnosti obvinený primárne napáda ustálené skutkové zistenia s tým, že dovolaciemu súdu predostiera vlastnú verziu skutku, založenú na inom, pre neho priaznivom hodnotení dôkazov. Až následne (sekundárne), na podklade inej verzie skutku, sa domáha zmeny právnej kvalifikácie skutku, resp. alternatívne oslobodenia spod obžaloby.

Dovolací súd pripomína, že nie je oprávnený hodnotiť dokazovanie, ktoré vykonali súdy nižších stupňov. Podľa § 371 ods. 3 túto možnosť má minister spravodlivosti, ktorý môže podať dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa 374 ods. 3 Trestného poriadku

Ustanovenie § 374 ods. 3 Trestného poriadku nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 a § 372 ods. 1 Trestného poriadku vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietat aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Trestného poriadku a takto musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, 2 Trestného poriadku).

Eventuálne chyby konania mohol dovolací súd posudzovať len prostredníctvom jedného z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Z obsahu námietok dovolateľa je nepochybné, že ich namietal podľa § 371 ods. 1 písm. a), b), c), a i) Trestného poriadku, a preto najvyšší súd poukazuje na konkrétne odôvodnenie v tomto smere.

Na podklade vyjadreného je nesporné, že nie sú splnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku, a preto najvyšší súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.